

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
152/2016	Fylkesrådet	10.05.2016
075/2016	Fylkestinget	06.06.2016
	Komite for næring	06.06.2016

Høring - utviklingsplan for psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling i Helse Nord

Sammendrag

Utkast til utviklingsplan for psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) i Helse Nord, 2016-2025, er på høring med høringsfrist 3. mai 2016. Planen skal styrebehandles i Helse Nord 15. juni. Etter søknad har Nordland fylkeskommune fått utsatt høringsfrist til 8. juni, men det er ønskelig at Helse Nord får fylkesrådets innstilling til vedtak i saken så snart fylkesrådet har behandlet den i mai 2016.

Planen gir et innhold til begrepet pasientens helsetjeneste, samhandling og tilgjengelighet. Planen skal bidra til å gi befolkningen i Helse Nord tilgang til likeverdige og tilstrekkelige spesialisthelsetjenester innen psykisk helsevern for barn, unge, voksne og TSB. God kvalitet, pasientsikkerhet og brukermedvirkning står sentralt.

Bakgrunn

Formålet med en regional utviklingsplan er å gi et rammeverk som kan styre retning og innhold for spesialisthelsetjenesten i psykisk helsevern og TSB i Helse Nord de kommende årene.

Problemstilling

Utviklingsplanen er utarbeidet på oppdrag fra administrerende direktør i Helse Nord RHF.

Gjeldende tiltaksplan for TSB og psykisk helsevern løp ut i henholdsvis 2014 og 2015. Den nye planen beskriver hvilken faglig kompetanse som skal være i alle ledd av tjenesten. Planen gir innspill til utviklingsområder for fagområdene samlet og særskilte utviklingsområder for hvert av de tre fagområdene.

Den beskriver overordnede faglige prinsipper som skal gjelde for tjenestene, herunder behovet for å etablere og styrke døgntilbudet innen sikkerhetspsykiatri og for pasienter med alvorlig psykisk lidelse, og samtidig psykisk utviklingshemming.

I pasientens helsetjeneste skal pasientens behov være førende for struktur og innhold i tjenestene. Utviklingsplanen skal forme rammebetingelser for tjenestetilbudet til en befolkning med demografiske endringer i alder og etnisk sammensetning. Den skal bidra til å fylle intensjonene i samhandlingsreformen og bedre samhandlingen også horisontalt i spesialisthelsetjenesten. Digitale helsetjenester har en sentral plass i årene som kommer og skal bidra til å øke tilgjengeligheten til tjenesten.

Det har vært nedsatt en prosjektgruppe som har sett på om Helse Nord bør ha en egen regional sikkerhetsavdeling og regionalt kompetansesenter. Arbeidsgruppen mener økning i antall pasienter i sikkerhetspsykiatri gir behov for å etablere både regionale og lokale sikkerhetsplasser i Helse Nord. Sikkerheten til samfunnet blir krevende dersom behovet overstiges. Av denne grunn tenker Helse Nord å bygge ut kapasiteten. For å sikre kunnskapsutvikling på feltet er det tenkt å etablere et kompetansemiljø på sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri.

Vurderinger

Planen er basert på faglige innspill fra arbeidsgrupper bestående av fagfolk fra psykisk helsevern for voksne, psykisk helsevern for barn og unge og TSB. En fjerde arbeidsgruppe har vurdert behovet for regionale sikkerhetsplasser og regionalt kompetansesenter for sikkerhetspsykiatri i Helse Nord. Arbeidet fra de faglige arbeidsgruppene er koordinert og sammenstilt av en regional prosjektgruppe. Planen er en viktig del av regjeringens arbeid for å skape pasientens helsetjeneste.

Psykiske lidelser er stadig økende, og det forventes særlig vekst i lidelser som depresjon, angst og rusmiddelproblemer. Utviklingsplanen er skapt i samarbeid med brukerne for å gi pasientens helsetjeneste et innhold i Helse Nord og for sammen å finne gode løsninger for å sikre et trygt og kvalitativt godt helsetilbud til befolkningen.

Psykiske lidelser og rusmiddelavhengighet rammer omtrent halve befolkningen for kortere eller lengre perioder av livet. Det fører altfor ofte til frafall i skole, vansker med å komme inn i arbeid eller arbeidsuførhet. Det er derfor viktig at Helse Nord har et godt tilbud til pasienter som raskt kan hjelpes tilbake til normal fungering og til dem som trenger oppfølging over tid.

Mennesker med alvorlige psykiske lidelser og ruslidelser har vesentlig lavere levealder enn øvrig befolkning, og dødsårsaken er hovedsakelig somatiske sykdommer som i stor grad kan forebygges. I pasientens helsetjeneste må derfor helsetilbudet til personer med psykiske lidelser og rusmiddelavhengighet integreres med somatisk behandling. For å lykkes med å gi et helsetilbud av god kvalitet tidlig i sykdomsforløpet, må samarbeidet mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene være godt.

Utviklingsplanen beskriver hvilken faglig kompetanse som skal være tilgjengelig i alle ledd av psykisk helsevern og TSB i Helse Nord. Psykisk helsevern for voksne skal ha robuste DPS (distriktpsychiatriske sentra) som fortsatt vil være veien inn og ut fra spesialisthelsetjenesten. Alle DPS skal ha et komplett behandlingstilbud med polikliniske og ambulante tjenester, akutt-tjenester gjennom døgnet og et differensiert døgntilbud.

Psykisk helsevern for barn og unge skal ha et tilbud for barn fra spedbarnsalder til unge voksne. BUP skal tilby poliklinisk behandling og ambulante tjenester, akutt-tjenester og

døgnbehandling. I tillegg skal tilbudet for rus- og avhengighetslidelser for barn og unge styrkes.

TSB skal ha akutt-tjenester gjennom døgnet, døgntilbud, ambulante tjenester og poliklinisk tilbud. Dette skal samorganiseres med DPS.

Alt dette vil kreve betydelige ressurser med hensyn til kapasitet, personell og kompetanse.

Konsekvenser

Saken har ingen administrative, personellmessige eller økonomiske konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har stor betydning for ivaretagelse av psykisk helse i årene fremover og dermed folkehelse.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

Nordland fylkesting mener at "Utviklingsplan for psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling i Helse Nord" er en godt gjennomarbeidet plan. Det forventes stadig vekst i psykiske lidelser, og et langsiktig fokus ansees som viktig. Det er gjort en grundig gjennomgang av utfordringer og ulike problemstillinger i forhold til de aktuelle feltene, og det kommer frem mange gode forslag til forbedringer og løsninger.

Det bemerkes spesielt at brukermedvirkning har stått sentralt i arbeidet. Brukersiden har vært representert gjennom direkte deltagelse i arbeidsgruppene, prosjektgruppen og som referansegruppe

1. Det stilles store krav til faglig kompetanse og kvalitet i planen. For å kunne innfri disse kravene må det satses bredt på faglig utvikling og kunnskap i spesialisthelsetjenesten. De skisserte forslag til videreutvikling av kompetanse vil kreve økte økonomiske ressurser.
2. Fylkestinget peker på at helsefremmende arbeid burde vært gitt bedre plass i planen. Både i forhold til barn, unge, voksne og rus er fysisk aktivitet, kosthold og søvn viktige satsingsområder både i forebygging, behandling og som tiltak for å hindre tilbakefall av psykiske problemer og lidelser. Fylkestinget ønsker å påpeke Helse Nord sitt ansvar i det helsefremmende arbeidet, jf. inngåtte samarbeidsavtaler mellom kommunene og RHF (samhandlingsreformen).
3. Fylkestinget er positiv til at Helse Nord skal tilby et medikamentfritt behandlingstilbud til voksne. I samarbeid med brukerorganisasjonene etableres en regional medikamentfri døgnavdeling i 2016. Dette er med på å bidra til økt valgfrihet for pasientene. Fylkestinget mener at et medikamentfritt behandlingstilbud også bør vurderes å kunne tilbys barn og unge.
4. Det vil være et økende behov for helsetjeneste både somatisk og psykisk til flyktninger, særlig enslige mindreårige flyktninger. Dette blir en utfordring for psykisk helsevern for barn og unge. Det krever kompetanse og økt kunnskap. Det må bygges opp kompetanse og kapasitet for å gi gode helsetjenester til fremmedspråklige og fremmedkulturelle personer i alle aldre i Helse Nord.
5. Psykiske lidelser og rusavhengighet er blant de viktigste risikofaktorene for selvmord. Fylkestinget ønsker fortsatt fokus på gode tiltak for å forebygge selvmord

- og følge opp mennesker som står i fare for å ta sitt eget liv.
6. For at pasienter skal ha nytte av helsehjelp må den være tilgjengelig. Digitale helsetjenester bidrar til å øke tilgjengeligheten og skal være en naturlig del av pasienttilbudet frem mot 2025, både innen forebygging og behandling. Parallelt med dette er det ønskelig med fortsatt økt fokus på psykisk helse, forebyggende og helsefremmende tiltak allerede fra barnehagen og skolen.
 7. Fylkestinget støtter arbeidsgruppens forslag om å etablere regionale sikkerhetsplasser og kompetansesenter innen sikkerhetspsykiatri i Helse Nord. Disse bør lokaliseres og tilknyttes institusjoner der det allerede finnes kompetansemiljø, erfaring og andre forutsetninger for å ivareta dette fagområdet. Fylkestinget anbefaler Helse Nord også å se på andre plasser i fylket, i tillegg til å styrke de allerede etablerte tilbudene.
 8. Kommuneøkonomien må også styrkes for å kunne ivareta de lovpålagte oppgavene innen psykisk helse og rusomsorg.

Bodø den 10.05.2016

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Ingelin Noresjø
fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
sign

10.05.2016 Fylkesrådet

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

06.06.2016 Fylkestinget

Næringskomiteens innstilling ble lagt fram av saksordfører Arne Ivar Mikalsen, V:

Nordland fylkesting mener at "Utviklingsplan for psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling i Helse Nord" er en godt gjennomarbeidet plan. Det forventes stadig vekst i psykiske lidelser, og et langsiktig fokus ansees som viktig. Det er gjort en grundig gjennomgang av utfordringer og ulike problemstillinger i forhold til de aktuelle feltene, og det kommer frem mange gode forslag til forbedringer og løsninger.

Det bemerkes spesielt at brukermedvirkning har stått sentralt i arbeidet. Brukersiden har vært representert gjennom direkte deltagelse i arbeidsgruppene, prosjektgruppen og som referansegruppe

1. Det stilles store krav til faglig kompetanse og kvalitet i planen. For å kunne innfri disse kravene må det satses bredt på faglig utvikling og kunnskap i spesialisthelsetjenesten. De skisserte forslag til videreutvikling av kompetanse vil kreve økte økonomiske ressurser.

2. Fylkestinget peker på at helsefremmende arbeid burde vært gitt bedre plass i planen. Både i forhold til barn, unge, voksne og rus er fysisk aktivitet, kosthold og søvn viktige satsingsområder både i forebygging, behandling og som tiltak for å hindre tilbakefall av psykiske problemer og lidelser. Fylkestinget ønsker å påpeke Helse Nord sitt ansvar i det helsefremmende arbeidet, jf. inngåtte samarbeidsavtaler mellom kommunene og RHF (samhandlingsreformen).
3. Fylkestinget er positiv til at Helse Nord skal tilby et medikamentfritt behandlingstilbud til voksne. I samarbeid med brukerorganisasjonene etableres en regional medikamentfri døgnavdeling i 2016. Dette er med på å bidra til økt valgfrihet for pasientene. Fylkestinget mener at et medikamentfritt behandlingstilbud også bør vurderes å kunne tilbys barn og unge.
4. Det vil være et økende behov for helsetjeneste både somatisk og psykisk til flyktninger, særlig enslige mindreårige flyktninger. Dette blir en utfordring for psykisk helsevern for barn og unge. Det krever kompetanse og økt kunnskap. Det må bygges opp kompetanse og kapasitet for å gi gode helsetjenester til fremmedspråklige og fremmedkulturelle personer i alle aldre i Helse Nord.
5. Psykiske lidelser og rusavhengighet er blant de viktigste risikofaktorene for selvmord. Fylkestinget ønsker fortsatt fokus på gode tiltak for å forebygge selvmord og følge opp mennesker som står i fare for å ta sitt eget liv.
6. For at pasienter skal ha nytte av helsehjelp må den være tilgjengelig. Digitale helsetjenester bidrar til å øke tilgjengeligheten og skal være en naturlig del av pasienttilbudet frem mot 2025, både innen forebygging og behandling. Parallelt med dette er det ønskelig med fortsatt økt fokus på psykisk helse, forebyggende og helsefremmende tiltak allerede fra barnehagen og skolen.
7. Fylkestinget støtter arbeidsgruppens forslag om å etablere regionale sikkerhetsplasser og kompetansesenter innen sikkerhetspsykiatri i Helse Nord. Disse bør lokaliseres og tilknyttes institusjoner der det allerede finnes kompetansemiljø, erfaring og andre forutsetninger for å ivareta dette fagområdet.
8. Kommuneøkonomien må også styrkes for å kunne ivareta de lovpålagte oppgavene innen psykisk helse og rusomsorg.
9. Fylkestinget understreker at Helse Nord må vurdere hele fylket når nye tilbud skal etableres. Det må vurderes å opprette tilbud på andre steder i fylket, i tillegg til å styrke allerede etablerte tilbud.

Votering i plenum

Komiteinnstillinga enstemmig vedtatt med 45 stemmer.

FT 075/2016

Vedtak

Nordland fylkesting mener at "Utviklingsplan for psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling i Helse Nord" er en godt gjennomarbeidet plan. Det forventes stadig vekst i psykiske lidelser, og et langsiktig fokus ansees som viktig. Det er gjort en grundig gjennomgang av utfordringer og ulike problemstillinger i forhold til de aktuelle feltene, og det kommer frem mange gode forslag til forbedringer og løsninger.

Det bemerkes spesielt at brukermedvirkning har stått sentralt i arbeidet. Brukersiden har vært representert gjennom direkte deltagelse i arbeidsgruppene, prosjektgruppen og som referansegruppe

1. Det stilles store krav til faglig kompetanse og kvalitet i planen. For å kunne innfri disse kravene må det satses bredt på faglig utvikling og kunnskap i spesialisthelsetjenesten. De skisserte forslag til videreutvikling av kompetanse vil kreve økte økonomiske ressurser.
2. Fylkestinget peker på at helsefremmende arbeid burde vært gitt bedre plass i planen. Både i forhold til barn, unge, voksne og rus er fysisk aktivitet, kosthold og søvn viktige satsingsområder både i forebygging, behandling og som tiltak for å hindre tilbakefall av psykiske problemer og lidelser. Fylkestinget ønsker å påpeke Helse Nord sitt ansvar i det helsefremmende arbeidet, jf. inngåtte samarbeidsavtaler mellom kommunene og RHF (samhandlingsreformen).
3. Fylkestinget er positiv til at Helse Nord skal tilby et medikamentfritt behandlingstilbud til voksne. I samarbeid med brukerorganisasjonene etableres en regional medikamentfri døgnavdeling i 2016. Dette er med på å bidra til økt valgfrihet for pasientene. Fylkestinget mener at et medikamentfritt behandlingstilbud også bør vurderes å kunne tilbys barn og unge.
4. Det vil være et økende behov for helsetjeneste både somatisk og psykisk til flyktninger, særlig enslige mindreårige flyktninger. Dette blir en utfordring for psykisk helsevern for barn og unge. Det krever kompetanse og økt kunnskap. Det må bygges opp kompetanse og kapasitet for å gi gode helsetjenester til fremmedspråklige og fremmedkulturelle personer i alle aldre i Helse Nord.
5. Psykiske lidelser og rusavhengighet er blant de viktigste risikofaktorene for selvmord. Fylkestinget ønsker fortsatt fokus på gode tiltak for å forebygge selvmord og følge opp mennesker som står i fare for å ta sitt eget liv.
6. For at pasienter skal ha nytte av helsehjelp må den være tilgjengelig. Digitale helsetjenester bidrar til å øke tilgjengeligheten og skal være en naturlig del av pasienttilbudet frem mot 2025, både innen forebygging og behandling. Parallelt med dette er det ønskelig med fortsatt økt fokus på psykisk helse, forebyggende og helsefremmende tiltak allerede fra barnehagen og skolen.
7. Fylkestinget støtter arbeidsgruppens forslag om å etablere regionale sikkerhetsplasser og kompetansesenter innen sikkerhetspsykiatri i Helse Nord. Disse bør lokaliseres og tilknyttes institusjoner der det allerede finnes kompetansemiljø, erfaring og andre forutsetninger for å ivareta dette fagområdet.
8. Kommuneøkonomien må også styrkes for å kunne ivareta de lovpålagte oppgavene innen psykisk helse og rusomsorg.
9. Fylkestinget understreker at Helse Nord må vurdere hele fylket når nye tilbud skal etableres. Det må vurderes å opprette tilbud på andre steder i fylket, i tillegg til å styrke allerede etablerte tilbud.

Vedlegg

Tittel

Til høring - utviklingsplan for psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling i Helse Nord 2016 - 2025 - høringsfrist: 03.05.2016

DokID

674901

Høringsbrev	674902
Høringsutkast	674903
FT-sak 075 - Eldrerådets innstilling	712800
FT-sak 075 - RLFs innstilling	712802
FT-sak 075 - UFRs innstilling	712803